



Ефективна комунікація	Самоконтроль	Емпатія	Кооперація	Розв'язання проблем	Запобігання та розв'язання конфліктів	Асертивність	Самооцінка, самоповага	Повага до прав людини	Гендерна чутливість	Активне громадянство
-----------------------	--------------	---------	------------	---------------------	---------------------------------------	--------------	------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------

Ефективне спілкування



Мета

Дослідити прогрес у розвитку засобів комунікації. Розвивати навички спілкування: уміння говорити, слухати, встановлювати контакти з іншими людьми.



Очікувані результати

Наприкінці заняття учні:

- доводять існування швидкого прогресу в розвитку засобів комунікації;
- розпізнають вербальні і невербальні канали комунікації;
- називають вербальні і невербальні ознаки активного слухання;
- демонструють уміння уникати непорозумінь — висловлюватися конкретно, ставити уточнювальні запитання.



Обладнання і матеріали

- Класна дошка і кольорова крейда або фліпчарт і фломастери.
- Комп'ютер, доступ до Інтернету, мультимедійний проектор (бажано).

Що підготувати заздалегідь

- Роздрукувати Роздаткові матеріали для учнів та Додатки для вчителя.
- Учні в групах готують повідомлення про розвиток засобів комунікації.
- Перевірити презентацію до теми.

Орієнтовний план уроку

Стартові завдання	4 хв.
Мозковий штурм	3 хв.
Робота в групах	7 хв.
Робота в групах «Канали комунікації»	11 хв.
Інформаційне повідомлення «Навички комунікації»	2 хв.
Вправа «Зіпсований телефон»	6 хв.
Міні-лекція «Як уникати непорозумінь»	3 хв.
Читання та обговорення метафори	4 хв.
Підсумкові завдання	5 хв.
<i>Усього тривалість</i>	<i>45 хв.</i>

Стартові завдання (повторити попередній матеріал і перейти до нового)

1. Зворотний зв'язок із минулого заняття. Запитайте учнів: «Про що ми говорили на минулому уроці»? Вислухайте відповіді бажаючих, підсумуйте: «На минулому уроці ми з вами говорили про те, що на наші рішення і поведінку суттєво впливають люди, яким ми довіряємо».
2. Назвіть тему уроку: «Сьогодні ми більше дізнаємося про спілкування (комунікацію) і те як зробити комунікацію ефективною».
3. Вправа на знайомство.
 - Запропонуйте учням по черзі оригінально привітатися з класом, використовуючи не просто слово вітання («привіт», «здрасуйте», «доброго дня»), а й міміку, жести, тон голосу.

Мозковий штурм (діти згадують про різноманітні засоби комунікації)

Слово вчителя: «Спілкування (комунікація) — це обмін думками, почуттями, враженнями, тобто повідомленнями. Воно відбувається не лише між тими, хто бачить одне одного».

Запитання для обговорення:

- Як можна спілкуватися на відстані? (Пошта, Інтернет, телефон...)

Слово вчителя: «Усе це — засоби комунікації. Вони увесь час удосконалюються, і ми з вами дослідимо їх прогрес».

Робота в групах

- Запропонуйте групам підготувати сценку про засоби комунікації, які існували:

група 1 — у давні часи;

група 2 — коли були дітьми їхні дідусі й бабусі;

група 3 — у дитинстві їхніх батьків;

група 4 — сучасні засоби комунікації.

- Демонстрації груп від найдавніших до сучасних засобів комунікації.

Запитання для обговорення:

- Спробуйте уявити, які засоби комунікації з'являться через 20 років?

Підсумуйте: «Як бачимо, засоби комунікації дуже швидко удосконалюються».

Робота в групах і «Канали комунікації» (продемонструвати важливість невербального спілкування)

1. *Слово вчителя:* «Повідомлення передаються словами, тобто вербально (усно чи письмово), і без слів — невербально (за допомогою інтонації, сили голосу, темпу мовлення, а також міміки, жестів, положення тіла)».
2. Запропонуйте учням розрахуватися на «каченят», «песиків» і «коники», відтак заплющити очі й об'єднатися в групи лише за допомогою характерних звуків.
3. Завдання: кожна група має показати відповідну телепрограму без слів, тільки жести, пози, міміка. Інші групи повинні відгадати.

група 1 — «Майстер-шеф»;

група 2 — «Голос країни»;

група 3 — «Розсміши коміка».

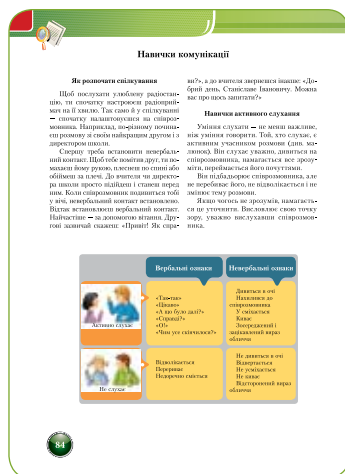
Запитання для обговорення:

- Як ви вгадали назву програми?
- Яку програму було вгадати найлегше? Яку найскладніше? Чому?

Підсумуйте: «Людям необхідно розвивати навички комунікації, які ще називають навичками ефективного спілкування. Адже ті, хто вміє спілкуватися, почуватися менш самотніми, більш благополучними і щасливими, ніж ті, хто не має добре розвинених соціальних навичок. Найважливішими навичками комунікації є: уміння розпочинати спілкування, розуміти і використовувати «мову жестів», активно слухати, уникати непорозумінь».

Інформаційне повідомлення «Навички комунікації» (як розпочати спілкування)

1. Запропонуйте дітям прочитати у Роздаткових матеріалах для учнів інформацію «Як розпочати спілкування» і «Навички активного слухання».



Підсумуйте: «Для ефективного спілкування потрібно володіти навичками активного слухання і вміти встановлювати невербальний контакт».

Вправа «Зіпсований телефон» (перевірити якість повідомлення, переданого лише невербально)

- Об'єднайте учнів у 2 команди, розрахувавши їх на «день» і «ніч» вишикуйте у 2 шеренги. Покажіть учням,

які стоять у шерензі першими, малюнки (Додаток 4.1), а вони невербально мають передати їх зміст наступному учасникові.

- Попросіть дітей, які останні в шеренгах, намалювати те, що вони зрозуміли. Порівняйте ці малюнки з тими, які в учителя.

Запитання для обговорення:

- Чи складно вам було зрозуміти один одного?
- Що вам заважало? (Заборона говорити.)
- Що могло б допомогти? (Якби можна було перепитати.)

Підсумуйте: «Щоб краще зрозуміти співрозмовника, треба мати змогу ставити уточнювальні запитання».

Міні-лекція «Як уникати непорозумінь» (правила для уникнення непорозумінь у спілкуванні)

1. Запропонуйте учням по черзі зачитати вголос інформацію «Правило ефективної комунікації» із Роздаткових матеріалів для учнів.

Запитання для обговорення:

- Наведіть приклади ситуацій, в яких слід уточнити інформацію (коли домовляєшся про зустріч, коли тебе кудись запросили).
- Пригадайте, подібну ситуацію зі свого життя.

Підсумуйте: «Щоб уникнути непорозумінь під час спілкування, треба висловлюватися точніше і не боятися перепитувати те, що незрозуміло».

Читання та обговорення метафори (відсутність навичок ефективного

спілкування може призвести до конфлікту)

1. Запропонуйте учням прочитати вірш або метафору і дати відповідь на запитання внизу сторінки (Завдання 1 Роздаткових матеріалів для учнів).



Запитання для обговорення:

- Як можна було б уникнути сварки?
- Яке із трьох правил «Відповідність. Конкретність. Уточнення» стало б у нагоді героям?

Підсумуйте: «Конкретність та вміння уточнювати повідомлення допоможуть уникнути помилок у спілкуванні».

Підсумкові завдання (закріпити набуті знання)

1. Поміркуйте, яке уточнювальне запитання треба поставити, коли тобі кажуть:
«Приймай ці ліки, аж поки тобі стане краще».
«Зателефонуй мені» («Завтра підійде?»).
«Приходь до мене на день народження» («На котру годину?»).
«Заходь у гості».
2. Зачитайте висновки:

- Спілкування — це обмін думками, почуттями, враженнями, тобто повідомленнями.
 - Засоби комунікації допомагають людям спілкуватися на відстані. Вони увесь час удосконалюються.
 - Повідомлення передаються вербально і невербально. Якість спілкування залежить передусім від умінь говорити і слухати, розуміти і володіти «мовою жестів».
 - Непорозуміння — це помилки у спілкуванні. Конкретність і вміння уточнювати повідомлення допоможуть уникнути цих помилок.
3. Домашнє завдання (діти виконують за бажанням).
 4. Запропонуйте учням виконати Завдання 2 у Роздаткових матеріалі для учнів.



4. Попросіть їх за бажанням по черзі дати відповідь на запитання: «Що корисного ві дізналися сьогодні?»
5. Завершальна вправа.
- Поки ви рахуєте до п'яти, учні мають потиснути руки якомога більшій кількості учасників. До чотирьох рахуйте в нормальному темпі, а відтак уповільніть рахунок (чотири з чвертю, чотири з половиною...), щоб усі встигли подякувати одне одному.

Додаток 4.1

